

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-45)

28 NİSAN DÜNYA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GÜNÜ

Sağlığı sadece genetik farklılık veya sağlık hizmetlerine erişim değil; bireylerin doğup büyüdüğü, yaşadığı, çalıştığı, yaşandığı koşullar ile bu koşullara sebep olan güç, para ve kaynaklar açısından karşılaştığı eşitsizlikler de etkilemektedir.¹ İstihdam ve çalışma koşulları, sağlık eşitliği üzerinde güçlü etkilere sahiptir.² Çalışmak; sağlığın sosyal belirleyicilerinden biridir. Aynı zamanda yaşam ve sağlık hakkı başta olmak üzere diğer haklarla ilişkili olan temel bir insan hakkıdır.³

Ekonomik açıdan aktif insanlar zamanlarının ortalama üçte birini işyerinde geçirmektedir. Dolayısı ile iyi çalışma koşulları, sosyal koruma ve statü, kişisel gelişim fırsatları çalışanların sosyal ilişkilerini ve özsaygılarını iyileştirebilir ve olumlu sağlık etkilerine yol açabilir. İşçilerin sağlığı, hane geliri, verimlilik ve ekonomik kalkınma için temel bir önkoşuldur. İş sağlığı ve güvenliği için iş yerinde güvenli ve sağlıklı çalışma ortamı temel bir ilkedir.⁴ İşyerindeki ısı, gürültü, toz, tehlikeli kimyasallar, güvensiz makineler ve psikolojik stres gibi sağlık riskleri meslek hastalıklarına neden olmakta ve diğer sağlık sorunlarını ağırlaştırabilmektedir.²

Dünya çapında 2019 yılında, tüm ölümlerin %2,9'u işe atfedilmektedir. Bu ölümlerin 2,58 milyonunu işle ilgili hastalıklardan ve 0,32 milyonunu ise mesleki yaralanmalardan kaynaklanmaktadır. ⁵ Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verilerine göre dünya çapında, her yıl her yıl yaklaşık olarak 340 milyon iş kazası ve 160 milyon işle ilgili hastalık mağduru olmaktadır ve 2,3 milyon kişi iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir.⁶

Sendikaların çalışmaları sonucunda 28 Nisan, 1996 yılında uluslararası düzeyde, "Hayatını Kaybeden ve Yaralanan İşçileri Anma Günü" olarak belirlenmiştir. Bugünün amacı, bu tarihte dünya çapında bilinçlendirme kampanyaları düzenleyerek iş kazası ve meslek hastalığı mağdurlarının anısını onurlandırmak ve farkındalık oluşturmaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ), 2003 yılında bu kampanyaya katılmıştır. 28 Nisan; oluşan yaralanmaların ve ölümlerin önlenabilir olduğunu göstermek amacıyla, anma günü olarak "Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü" adıyla kabul edilmiştir.⁷

¹ Yıldız A.N., Sandal A.; İş Sağlığı ve Güvenliği Meslek Hastalıkları, Hacettepe Üniversitesi Yayınları 2020, sf. 22

² World Health Organisation (2017) Protecting workers' health [Internet] <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/protecting-workers'-health> Erişim: 22.04.2024

³Türk Tabipleri Birliği Çalışan Sağlığı Bildirgesi (2020) [Internet] Erişim: 22.04.2024 https://www.ttb.org.tr/makale_goster.php?Guid=94033e14-903f-11ea-9b7d-6d38d16eb233

⁴United Nations World Day for Safety and Health at Work Erişim: 22.04.2024

28 April (2024) [Internet] <https://www.un.org/en/observances/work-safety-day> Erişim: 22.04.2024

⁵Takala, J., Hämäläinen, P., Sauni, R., Nygård, C. H., Gagliardi, D., & Neupane, S. (2024). Global-, regional-and country-level estimates of the work-related burden of diseases and accidents in 2019. Scandinavian journal of work, environment & health, 50(2), 73. Erişim: 22.04.2024.

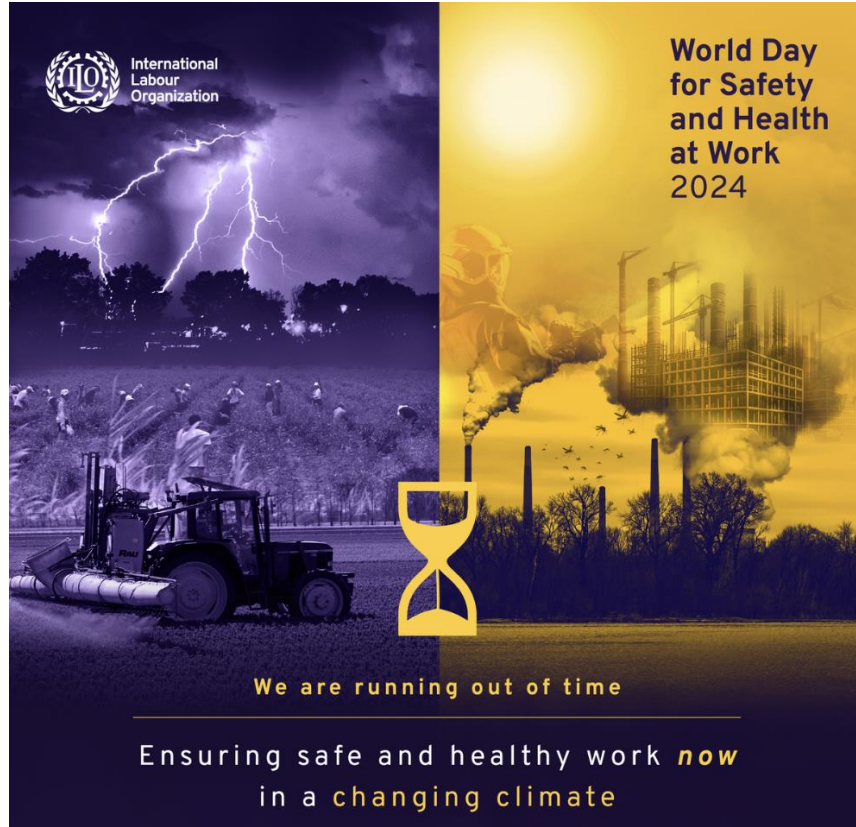
⁶International Labor Organisation Occupational Safety and Health, World Statistic [Internet] https://www.ilo.org/moscow/areas-of-work/occupational-safety-and-health/WCMS_249278/lang--en/index.htm Erişim: 22.04.2024

⁷International Labor Organisation Occupational Safety and Health, History of 28 April [Internet] https://www.ilo.org/safework/events/safeday/WCMS_316480/lang--en/index.htm Erişim: 22.04.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-45)

Küresel ısınma ve iklim değişikliği yaşamın her alanını olduğu gibi çalışma yaşamını da etkilemektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (UÇÖ) raporuna göre, küresel ısınmadan kaynaklanan sıcaklık artışının 1,5°C olmasına dayalı tahminler, 2030 yılında dünya genelinde toplam çalışma saatlerinin %2,2'sinin yüksek sıcaklıklar nedeniyle kaybedileceğini göstermektedir. Bu da dünya genelinde 2,4 trilyon ABD Doları tutarında ekonomik kayıp anlamına gelmektedir.⁸

İklim değişikliği sonucunda, dünyanın dört bir yanındaki işçiler aşırı ısı, ultraviyole radyasyon, aşırı hava olayları, hava kirliliği, vektör kaynaklı hastalıklar ve tarım ilaçları gibi tehlikelere maruz kalma riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (UÇÖ) iklim değişikliğinin çalışanların güvenliği ve sağlığı üzerindeki etkisine ilişkin endişe verici gelişmeler sebebi ile bu yıl 28 Nisan'ın temasını "Değişen İklimde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Sağlanması" olarak belirlemiştir.⁹

⁸Uluslararası Çalışma Örgütü, İklim değişikliğiyle ilişkili ısı stresindeki artışın 80 milyon işe eşdeğer verimlilik kaybına neden olacağı tahmin ediliyor (2019) [İnternet] https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_712246/lang--tr/index.htm Erişim: 22.04.2024

⁹International Labor Organisation, World Day for Safety and Health at Work 2024 [İnternet] <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/events-training/events-meetings/safeday2024/lang--en/index.htm> Erişim: 22.04.2024